

EXPEDICE KUBA 2020 OČIMA STUDENTKY

Na začátku obligátní školní studentská otázka po našem návratu: *“Jaká byla expedice na Kubu 2020?”*

Kdo si představí třítydenní válení se na pláži s koktejlem v ruce a doutníkem, je velmi daleko od pravdy. Samozřejmě i relaxační tváře Kubu jsme si užili do sytosti v několika pětihvězdičkových hotelích, které jsme navštívili a měli *„todo incluido“* - vše v ceně. Taky chci zdůraznit, že to bylo pouze v posledních pěti dnech z naší jednadvacetidenní cesty, kdy jsme měli opravdové „leháro“. Koho však zajímá leháro? Pffrf!

My jsme jeli na Kubu přece poznávat. A mohu říci, že jsme ji poznali ze všech stránek dokonale. Ale popořádku.

Všechno začalo na letišti Václava Havla v Praze, kde se sešlo všech triadvacet účastníků. O dvě hodiny později jsme byli v Paříži a o jedenáct hodin později ve vysněné teplé noční Havaně. Už při přejezdu z letiště do hotelu noční Havanou nám pan profesor chtěl sdělit co nejvíce informací o tom, co (ne)můžeme za okénky autobusu vidět. Oči se nám klížily, chtělo se nám spát, vždyť u nás už bylo druhý den ráno, ale to se nedalo. A tak to šlo v dalších dnech od rána do večera. Pan profesor zná Havanu a Kubu samotnou nazpaměť, tato výprava byla jeho šestadvacátá, a proto neznám lepšího průvodce touto zemí.

Během naší expedice jsme nezapomněli opravdu ani na vteřinu. Program byl dost náročný a s nadsázkou mohu říci, že byl časově nabitý až hrůza. Snídaně jsme „zpracovali“ vždy jako první hosté hotelu a už jsme vyrazili do víru kubánského dění. První den byla Havana se svým komplexem historických koloniálních staveb, které jsou zapsány do Seznamu světového kulturního dědictví UNESCO. Poznali jsme, že Havana je dost odlišná od zbytku ostrova. Její načančaná UNESCO část dost razila do očí od poněkud zanedbaných neUNESCO částí přes ulici. Již zde jsme mohli zahlédnout všude přítomného ducha a atmosféru Kubu. Ze všech stran byla slyšet nějaká pouliční živá hudba, tanečníci, karnevalisti, doutníky, staré automobily, bicytaxi, fronty do přidělových obchodů, školáci v nažehlených krojích i bosí kluci hrající na ulici baseball s víčkem od Coca-Coly a kočičí žena obklopená snad dvaceti kočkami, vše stále pod komerčním závojem, který známe z Evropy. Překvapením bylo, že nikdo na ulici nespěchal, lidé byli čistě oblečení, hodně jich sedělo před domy, někde si u stolu Kubánci hráli domino, usmívali se a na nás (na studentky) občas zapískali a nikdo - na rozdíl od ostatního rozvojového světa - na ulici nežebral.

Jakmile jsme opustili pozlátko hlavního města, začala ta pravá realita vysokoškolské expedice a poznávání Kubu jako takové. Při přesunech autobusem jsme my studenti měli přednášky všeho druhu od našich profesorů a doktorů. Nejvíce se slova chopil odborník na Kubu pan profesor Chalupa. Představil nám historii státu od objevení Kryštofem Kolumbem, přes všemožné éry nadvlády ať Španělů, tak Američanů a vlivu Sovětského svazu, revoluci Fidela Castra s Ernestem Che Guevarou, až po současnost a jejich aktuální režim, ekonomickou situaci a sociální poměry. Co jsme se chtěli také dozvědět o Kubě, na to nám dal odpověď kubánský profesor a specialista na cestovní ruch pan Fernando Molina, anebo pracovník největší cestovní kanceláře CUBANACAN pan Ing. Gustavo Fidel, kteří jeli s námi.

Jestli si myslíte, že šlo na chvilku vypnout a zdřímnout si, tak se mýlíte. Když jsme se sesunuli na sedadle do pololežící polohy, už se od pana profesora ozvalo: *„děvčata, surikaty“* a my už jsme se rychle vztyčovaly... Bylo třeba dávat pozor, protože večer měl někdo z nás shrnutí dne. Po večerech nám pan profesor Ivo Pavlík z Mendelovy univerzity v Brně přednášel zajímavosti nejen ze svého oboru o bakteriích a virech, ale také jsme se dozvěděli důležité věci pro budoucí praxi, např. základy chování v exotické destinaci, řeč těla, chování při pohovoru, jaké jsou nebezpečné tropické nemoci a infekce přenášené zvířaty. Ani jsme tehdy netušili, že jeho výklad o SARS Covid-19 v praxi zažijeme. Paní doktorka Pachrová nám rozšířila znalosti o cestovním pojištění a o všem, co je s tím spojené. Naštěstí paní doktorka Tvarůžková, která s námi jela, neměla po celou dobu s námi moc práce.

Nebudu zabíhat do detailů destinací, které jsme navštívili. To by bylo snad nekonečné vyprávění nejen o všech lokalitách zapsaných do Seznamu UNESCO, o všech národních parcích, hlavních městech provincií, pobytu na korálových ostrovech a potápění na korálové bariéře, o krokodýlí farmě s obědem z těchto ještěřů, o treku v horách Sierra Maestra, jízdě na koních tropickou přírodou, ale také o setkáních s Kubánci na diskotékách...

Ve zkratce můžu říct, že na Kubě poznáte snad všechno. Uvidíte krajinu z Avataru (planeta Pandora) s vápencovými mogotami a jeskyněmi a za kopcem vás čeká suchá a nehostinná polopoušť s vysokými kaktusy, abyste za hodinu jízdy po vysokohorské silnici s nekonečnými serpentýnami dojeli do vlhkých tropů s tropickým deštným lesem, kakaovníky, kávovníky, rýžovišti a lesy kokosových palm. Neuvěřitelně čistý a v lednu na koupání teplý Atlantský oceán na jednom písčitém břehu a Karibské moře na druhém břehu zde mají také sto podob a barev. Jeden by si řekl, že Karibské moře bude nádhernější než Atlantik. Podle mě tomu tomu vždy tak... vlastně... nikdy asi nebylo. Karibské pobřeží - mimo písčité pláže mysu Ancon u města Trinidad - z naší zkušenosti bylo povětšinou skalnaté, sice nádherné, ale díky vlnám i trošku divoké. Ale koupání na pláži pod korálovými skalami za městečkem Imias u malé zahradní restaurace, kam nás pan profesor zavezl, bylo zážitkem! Ani jsme se potom nedivili, když nám před tím řekl, že nás zavede na místo, kde by si nechal postavit chatu... U Atlantiku to byl jiný šálek kávy - tam jsme paradoxně zažili ten pravý „Karibik.“ Dlouhé bílé písčité pláže se skloněnou kokosovou palmou, azurová obloha, pálicí slunce a vlahý vánek, pelikáni, korálové barevné ryby a hvězdice v oceánu s tisíci odstíny modré barvy - to byla letoviska na korálových ostrovech Cayo Jutias, Cayo Coco a v rekreačních střediscích Guardalavaca a především neskutečně světově proslulé Varadero.

Co bych hodnotila jako stejnorodé, jsou města. Samozřejmě každé z nich si prošlo svou historií a vývojem. Jsou shodná svojí čistotou, liší se památkami. Nicméně základem jsou optimisticky barevně laděné domy a uprostřed čtvercové náměstí se španělským kostelem. Opravdovým klenotem mezi městy je Trinidad se svými památkami a nádhernými koloniálními domy, právem zapsaný do Seznamu světového kulturního dědictví UNESCO.

Nikde, a tím myslím NIKDE, nesmí chybět živá kapela. Města jsou na ně bohatší, ale i v národním parku si ve zdejší restauraci můžete vyslechnout zpěv s živou hudbou rodinné kapely a poznat talent mladé zpěvačky. Neskutečný rytmus, hudební sluch a pohybový talent mají snad Kubánci geneticky v krvi. A tím myslím opět VŠICHNI, od malých dětí až po seniory, a to bez rozdílu a všude po Kubě.

Co se mi na Kubě nejvíce líbí hned po všudypřítomné muzice, je realita rasové smíšenosti bez sebemenší stopy nějaké nesnášenlivosti anebo nadřazenosti. Platilo to i v našem autobuse, kde profesor Molina má maminku Číňanku a tatínka černocho, průvodce Gustávo měl prarodiče ze Španělska a náš řidič pan Carlos byl Afroameričan s předky z Joruby ze západní Afriky. Nikdy jsem neviděla takové etnické a rasové rozpětí lidí, kteří bez problému spolu žijí a všichni se považují za stejnou národnost a jsou na ni také patřičně hrdí. Kubánci samozřejmě nejsou se vším spokojeni, chybí jim díky embargu všechno možné v obchodech, mají potíže v dopravě, nijak to neskrývají, ale nikdo nehladoví, mají postaráno o vzdělání a zdraví, nebojí se o budoucnost svých dětí a na Kubu nedají dopustit.

Kohokoliv se z naší výpravy zeptáte na hlavní vzpomínky z Kuby, tak se mu zaručeně vybaví:

- *kuře s rýží – základní kubánská strava, ano měli jsme ji téměř každý den... někdy i dvakrát*
- *„ručičky!“ – povel pana profesora, aby se ujistil, že nespíme v autobuse a posloucháme výklad, (museli jsme zamávat)*
- *„surikaty!“ – další povel pana profesora, aby se ujistil, že nespíme level 2 (úkolem bylo vykournout zpoza sedadla)*
- *doutníky a rum a míchané nápoje – bez těch by snad Kuba ani nebyla Kubou, stejně jako salsa, chacha a rumba*

- *koňské povozy – ropa je nedostatkové zboží, zatímco koní je dost (dvouproudá dálnice s autobusem a koňským povozem vedle sebe je každodenní chleba)*
- *kubánské veteránské bouráky všech barev a taky víme, co znamená „mañana“*
- *všem nám už navždy v hlavě zůstanou pojmy jako laterická půda, pasáty a ronové rýhy....*
- *a v neposlední řadě „rýžoviště!“ a... “mangrovníky, mangovníky, mandlovníky“*
- *na celé Kubě - na rozdíl od ostatního rozvojového světa - je pitná voda z kohoutku, všichni umí číst, nežebrají a mají v pořádku své zuby... .*
- *vše, co jíte na Kubě, vyrostlo na Kubě, Kubánci mají hudbu v těle, očích, duši i srdci*
- *a základní playlist pro turistu – písně Guantanamera, Comandante Che Guevara a Besame mucho.*

Jak jsem psala už v úvodu, nelze shrnout naše tři týdny do krátkého článku. Zažili jsme velice vstřícné a přátelské chování Kubánců, na které nikdy nezapomenu (zdravím pana profesora Fernanda z Universita Centro Sancti Spiritus, průvodce CUBANACANu pana Gustava, zároveň s naším řidičem autobusu Carlosem, který děvčatům při vystupování vždy podal ruku). Viděli jsme spoustu přírodní tropické nádhery, kterou nepopíšu. Zažili jsme zemětřesení. Viděli a chutnali jsme krokodýlí maso, langusty, krevety, pili kokosovou šťávu i doma upraženou kávu a snad všechny míchané nápoje. Tančili jsme. Poslouchali jsme hudbu a zapisovali přednášky. Nespali jsme. Najeli 4000 kilometrů a stejně to nebylo dost. Ale jak říkám, k čemu je vidět, když člověk neví. A my jsme se dozvěděli! Pro udržení posádky mimo „strasti trdomyslnosti“ občas se mikrofonu ujali i DJové (naše Moniky), přestalo se mluvit a začalo se zpívat.

Proto ještě jednou děkuji našemu hlavnímu průvodci panu profesoru Chalupovi a jeho pravým a levým rukám a taky že mám pseudonym „Halabala“.

Jestli Vám v článku chybí konkrétní příklady, nezoufejte. Přišlo mi zbytečné zahrnovat zde náhodné španělské názvy měst, národních parků a památek. Doporučení - nebojte se napsat mi email a já ráda zavzpomínám. A jestli se zase někde do Latinské Ameriky pojedete, tak neváhejte!

Díky za pozornost.

S Kubou v duši

Vaše Monika „Halabala“ Večerková

(monikavecerko@gmail.com)